

Je to známá zkušenost a skutečnost: procento služek propuštěných a nenalézajících místa, propadajících ve své nezaměstnanosti prostituci, je opravdu závratné, že má váhu osudného sociálního zákona. Osudy spisovatelů jsou, ještě častěji, právě takové. Opustivše svá místa a poslání v revolučním hnutí, bez zaměstnání a bez disciplíny, propadají záhy prostituci v měšťáckém tisku nebo v redakcích sociálpatriotických novin. Vysoké honoráře, buržoazní oficiální kariéra a uznání svádí, hospodářská a společenská nutnost k tomu velí; stud, vkus, čest se pak snadno zapře a umlčí. V jednom z posledních čísel Tvorby nadhodil vhodně B. Václavek otázku spolupracovníctví revolučních a komunistických autorů v měšťáckém, klerikálním a sociálpatriotickém tisku. Václavkem citovaný úsudek ruského kritika: „Číst verše básníka, jenž se hlásí ke komunismu, umístěné pod reakcionářským úvodníkem, strašným úvodníkem, namířeným proti komunismu, české komunistické straně a III. internacionále, toť estetické obsluhování kramářů, toť strašný hřích proti estetice a poetické morálce“, trefil rozhodně do černého. Je skutečně esteticky odporné nalézt verše básníků české avantgardy v listě, jehož se všichni štítíme, pod hnusným úvodníkem nějakého Ferdinanda Zpátečnického a vedle slabomyslných povídaček o četnických ctnostech z pera kteréhosi literárního bankrotáře. Kdyby měšťácký tisk měl ještě špetku

reakcionářské hrdosti, musil by odmítat práce, které v jeho sloupcích jsou jako pěst na oko, a nikoliv se jich doprošovat! Leč hrdost a svědomí oněch autorů, kteří se doprošují vlídného přijetí v tom smrdutém tisku?! Václavek podotýká, že je to „namnoze prostě řečeno bída, která nutí k takovým kompromisům“. Zajisté. Dnes však již nelze shledávat žádných „dobrých důvodů“, které by mohly spolupráci levých autorů v zpátečnickém tisku odůvodnit a doporučovat. Václavkově otázce může se dnes dostat jen jedné a bezvýhradné odpovědi: jakákoliv spolupráce levých autorů v buržoazním, klerikálním a sociálpatriotickém tisku je vždycky trapnou prostitucí a její omluva a výmluva zde, jako všude jinde, je — bída, nezaměstnanost, zoufalý zápas existenční. Dnes již téměř není listů neutrálních, „stojících na neurčitém bodě v třídním boji“ — s výjimkou několika ryze odborných a speciálních revuí — a kulturní svědomí musí se tedy vyslovit jednoznačně a rezolutně k Václavkově v příliš blahovolném tónu položené vážné otázce. Poznává-li Václavek, že v našem literárním táboře katolickém jsou prý osobnosti, jež si zaslouží sympatií, popřípadě i respektu, musíme mu s lítostí odpovědět, že o jejich existenci pohřbchu nám není nic známo.